

รายงานสรุปผลการดำเนินงานการจัดการแบบสิ้นประจำปี 2560
การบริหารจัดการการใช้กระดาษในงานวิเคราะห์และประมวลผล
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

หลักการและเหตุผล

ผลิตภัณฑ์กระดาษมีบทบาทและความจำเป็นอย่างมากในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าในประเทศไทยนั้น มีการใช้กระดาษประมาณ 34 กิโลกรัมต่อคนต่อปี หรือ 2 ล้านตันต่อปี และมีอัตราการใช้เพิ่มขึ้นปีละ 15% (ข้อมูลอ้างอิงจากสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย) ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้กระดาษให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อลดปริมาณขยะกระดาษที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งลดการใช้วัสดุธรรมชาติและพลังงานในการผลิตกระดาษ

งานวิเคราะห์และประมวลผล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยามีภาระงานหลักเพื่อการวิเคราะห์และประมวลผลการสอบให้กับหน่วยงานที่มาใช้บริการ ที่ผ่านมาผู้ปฏิบัติงานวิเคราะห์และประมวลผลจะส่งผลการวิเคราะห์ให้กับหัวหน้างานเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งประกอบด้วย

1. ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบ จำนวนอย่างต่ำ 3 แผ่น/วิชา
2. ผลการประมวลคะแนนผู้เข้าสอบ จำนวน 40 คน/แผ่น

ซึ่งในแต่ละปีงานวิเคราะห์และประมวลผลได้ใช้กระดาษ A4 เพื่อพิมพ์งานข้างต้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจสอบเป็นจำนวนมาก ผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานวิเคราะห์และประมวลผลเห็นว่ามีความสามารถลดการใช้กระดาษได้ด้วยการส่งผลวิเคราะห์ให้หัวหน้างานตรวจสอบทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และส่งผลการประมวลด้วยกระดาษใช้แล้ว (re-use) งานวิเคราะห์และประมวลผลจึงได้นำเสนอแนวทางการจัดการโดยใช้หลักความคุ้มค่าด้วยการใช้กระดาษภายในหน่วยงานด้วยการใช้กระดาษใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งนอกจากจะลดการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานแล้วยังทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานของหน่วยงานได้ตระหนักถึงการรักษาสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

ด้วยโครงการนี้ได้ดำเนินการมาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 จนถึงปัจจุบัน (กรกฎาคม 2560) ผู้ดำเนินโครงการจึงทำการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อผลสำเร็จของโครงการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อจะได้นำผลไปใช้เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมิน

เพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการ “การบริหารจัดการการใช้กระดาษในงานวิเคราะห์และประมวลผล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา”

เกณฑ์การประเมิน

1. ปริมาณการใช้กระดาษ A4 ของงานวิเคราะห์และประมวลผลในส่วนของการวิเคราะห์ให้กับหัวหน้างานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องลดลงร้อยละ 100
2. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในงานวิเคราะห์และประมวลผลตระหนักและมีจิตสำนึกถึงความสำคัญในการควบคุมปริมาณการใช้กระดาษ

ขอบเขตการประเมิน

หัวข้อการประเมิน	ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การตัดสิน	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
ปริมาณการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง	ลดปริมาณการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง	ปริมาณการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องลดลงร้อยละ 100	แบบรายงานสถิติการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง	ฐานข้อมูลการให้บริการของงานวิเคราะห์และประมวลผล
ความตระหนักและจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงาน	ผู้ปฏิบัติงานในงานวิเคราะห์และประมวลผลมีความตระหนักและจิตสำนึกที่ดี	ผู้ปฏิบัติงานในงานวิเคราะห์และประมวลผลมีความตระหนักเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม	แบบสัมภาษณ์	ผู้ปฏิบัติงานในงานวิเคราะห์และประมวลผล

ผลการประเมิน

1. การใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง

จากผลการรวบรวมสถิติปริมาณการใช้กระดาษ A4 เพื่อการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการวิเคราะห์และประมวลผลของงานวิเคราะห์และประมวลผล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 – เดือนกรกฎาคม 2560 ปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนกระดาษ A4 ที่ใช้เพื่อการตรวจสอบการวิเคราะห์และประมวลผลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 – กรกฎาคม 2560

เดือน	จำนวนกระดาษ A4 (แผ่น)		รวม
	ผลวิเคราะห์	รายงานผลการสอบ	
ต.ค.59	102	448	550
พ.ย.59	270	326	596
ธ.ค.59	133	728	861
ม.ค.60	168	520	688
ก.พ.60	164	734	898
มี.ค.60	414	710	1,124
เม.ย.60	507	1,766	2,273
พ.ค.60	117	430	547
มิ.ย.60	66	154	220
ก.ค.60	15	10	25
รวมทั้งหมด	1,956	5,826	7,782

จากตารางข้างต้น พบว่าการดำเนินการโครงการ “การบริหารจัดการการใช้กระดาษในงานวิเคราะห์และประมวลผล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา” ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 – กรกฎาคม 2560 มีปริมาณกระดาษที่ใช้เพื่อการตรวจสอบผลวิเคราะห์จำนวน 1,956 แผ่น และปริมาณกระดาษเพื่อใช้ในการตรวจสอบรายงานผลการสอบจำนวน 5,826 แผ่น รวมทั้งสิ้น 7,782 แผ่น ซึ่งแต่เดิมจะใช้กระดาษใหม่เพื่อการพิมพ์ผลการวิเคราะห์และประมวลผล เมื่อใช้กระดาษใช้แล้ว (re-use) มาใช้ในการพิมพ์ พบว่าสามารถลดการใช้กระดาษใหม่เพื่อการพิมพ์ไปได้ 7,782 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 100.0

2. ความตระหนักและจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงาน

ภายหลังจากดำเนินงานโครงการ “การบริหารจัดการการใช้กระดาษในงานวิเคราะห์และประมวลผล สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา” แล้วระยะหนึ่ง ได้มีการสอบถามผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิเคราะห์และประมวลผล เกี่ยวกับปัญหาและการปฏิบัติตามแนวทางของโครงการ (การควบคุมปริมาณการใช้กระดาษ) รวมทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

การสัมภาษณ์เกี่ยวกับความตระหนักและจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงานในครั้งนี้ ได้สอบถามความคิดเห็นจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิเคราะห์และประมวลผลและงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 คน ได้แก่

- รักษาการหัวหน้าฝ่ายบริการวิชาการ
- นักวิชาการการศึกษาที่ปฏิบัติงานวิเคราะห์และประมวลผล
- นักวิชาการพัสดุ

2.2 ผลการสัมภาษณ์ สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นต่อโครงการ (การควบคุมปริมาณการใช้กระดาษ) ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสามคนเห็นด้วยกับการปฏิบัติตามแนวทางของโครงการนี้ โดยเห็นว่าเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน เป็นการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าให้เกิดอรรถประโยชน์มากที่สุด ปัจจุบันสำนักทดสอบฯ ต้องใช้เงินเพื่อซื้อกระดาษมาใช้งานเกี่ยวกับการให้บริการงานสอบเป็นจำนวนมาก ซึ่งในส่วนของงานอื่น ๆ อาจมีความจำเป็นทำให้ลดการใช้กระดาษไม่ได้ แต่ถ้ามีบางส่วนของงานที่สามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลง แม้จะเป็นจำนวนไม่มากก็ตามแต่ก็ถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี และก็อาจจะมีส่วนงานอื่นที่อาจจะนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ถึงจะไม่ใช่เรื่องของการลดปริมาณกระดาษ แต่ก็อาจจะมีแนวทางอื่นที่จะลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานลงได้

ตัวอย่างความคิดเห็น

“ตอนนี้สำนักทดสอบฯ ซื้อกระดาษสำหรับการพิมพ์ข้อสอบเป็นจำนวนมาก ถ้าจะมีโครงการอะไรที่จะทำให้ลดค่าใช้จ่ายของสำนักฯ ก็คงจะดี”

“บางงานก็คงจะทำเรื่องแบบนี้ไม่ได้ แต่ถ้างานไหนทำได้ก็คิดว่าน่าจะลองทำดู บางทีโครงการนี้ก็อาจจะจุดประกายให้ส่วนงานอื่นได้มีแนวคิดทำโครงการแบบนี้ขึ้นมาได้อีก”

ฯลฯ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการ เนื่องจากโครงการนี้มีจำนวนผู้เกี่ยวข้องไม่มาก จากการสัมภาษณ์หัวหน้างานที่ต้องตรวจสอบผลการวิเคราะห์และประมวลผลจากการใช้กระดาษใช้แล้ว (re-use) และจากจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างการใช้กระดาษ A4 ใหม่กับกระดาษใช้แล้ว แต่ในการเปิดตรวจสอบจากจดหมายอิเล็กทรอนิกส์นั้นอาจจะมีปัญหาทางเทคนิคหากเปิดโปรแกรมที่เป็นคนละเวอร์ชัน จะทำให้ตัวเลขผิดเพี้ยนไป ดังนั้นหากส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ก็ให้แปลงไฟล์เป็น pdf เพื่อลดปัญหาดังกล่าว สำหรับผู้ปฏิบัติงานนั้นพบว่ามีความแตกต่างระหว่างการใช้กระดาษใหม่กับกระดาษใช้แล้วบ้าง

ในกรณีที่ต้องทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบมากขึ้น เพราะการนำกระดาษที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ต้องตรวจสอบกระดาษไม่ให้มีรอยยับมีเช่นนั้นจะเกิดปัญหากับเครื่องพิมพ์ได้

“งานไม่ได้ช้าลง และก็ไม่ได้สะดวกน้อยลงด้วย แทบจะไม่เห็นความแตกต่างระหว่างกระดาษใหม่กับกระดาษใช้แล้ว”

“ไม่ได้เพิ่มภาระในการทำงาน ถือว่าเป็นการช่วยให้สำนักงานฯ ได้ประหยัดด้วย”

ฯลฯ

3. ความรู้สึกที่มีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินโครงการ ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนเห็นว่าอาจจะช่วยเหลือไม่ได้มากนักเพราะปริมาณกระดาษที่ไม่ได้นำกลับมาใช้ใหม่ในหน่วยงานมีจำนวนมาก เฉพาะการลดปริมาณกระดาษในส่วนของงานวิเคราะห์และประมวลผลอาจจะไม่ได้สร้างความแตกต่างหรือลดปริมาณการซื้อกระดาษลง แต่ในแง่ของความรู้สึกของผู้ปฏิบัติงานแล้วพวกตนรู้สึกดีที่ช่วยลดโลกร้อน ลดการใช้ทรัพยากร แม้จะเป็นเพียงกระดาษแผ่นเดียวก็ตาม

“ที่จริงเรามีโครงการประหยัดพลังงานในสำนักงานฯ อยู่แล้ว คิดว่าโครงการนี้ก็สนับสนุนเรื่องนั้นด้วยเหมือนกัน เพราะการประหยัดพลังงานไม่ใช่แค่การลดค่าไฟฟ้า ค่าสาธารณูปโภค แม้แต่การรณรงค์การใช้ถุงผ้าก็นำมาใช้เพื่อให้ทุกคนได้ตระหนักเรื่องการประหยัดพลังงานด้วยด้วย ดังนั้นการทำโครงการเรื่องลดปริมาณกระดาษก็จัดอยู่ในเรื่องของการช่วยเหลือสิ่งแวดล้อมด้วย”

“เหมือนที่เคยได้ยินมาว่า Green ก็คือ Lean จึงคิดว่าถ้าทำให้สิ่งแวดล้อมดี ก็ถือว่าประสบความสำเร็จเรื่องอื่นเช่นกัน”

ฯลฯ

สรุปผลการประเมิน

หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	สรุปผลการประเมิน
ปริมาณการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง	ปริมาณการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องลดลงร้อยละ 100	ปริมาณการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องลดลงร้อยละ 100	ปริมาณการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องลดลงไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
ความตระหนักและจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงาน	ผู้ปฏิบัติงานในงานวิเคราะห์และประมวลผลมีความตระหนักเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น	ผู้ปฏิบัติงานในงานวิเคราะห์และประมวลผลมีความตระหนักเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น	ผู้ปฏิบัติงานในงานวิเคราะห์และประมวลผลมีความตระหนักเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

อภิปรายผลการประเมิน

1. ปริมาณการใช้กระดาษเพื่อการตรวจสอบความถูกต้องลดลงร้อยละ 100 ทั้งนี้เนื่องจากภายหลังที่เริ่มต้นดำเนินงานโครงการ ผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินงานตามแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และมีสถิติตัวเลขยืนยันถึงความสำเร็จของโครงการ แต่ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเหตุผลประการหนึ่งคือจำนวนผู้ปฏิบัติงานในงานวิเคราะห์และประมวลผลมีจำนวนน้อย จึงสามารถดำเนินการได้โดยง่าย

2. ความตระหนักและจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติงาน ทางผู้ประเมินได้สรุปว่าเป็นไปตามเกณฑ์คือมีความตระหนักและจิตสำนึกมากขึ้น ทั้งนี้มาจากการสัมภาษณ์พูดคุยจากบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่กี่คน ซึ่งทั้งสามคนนั้นล้วนแต่เป็นบุคคลที่เข้าร่วมโครงการประหยัดพลังงานของสำนักทดสอบฯ อยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. การวัดปริมาณการใช้กระดาษควรจะมีการเปรียบเทียบระหว่างปีต่อปี แต่เนื่องจากครั้งนี้เป็นครั้งแรกจึงอาจจะเปรียบเทียบไม่ได้ แต่ถ้าจะจัดโครงการนี้ต่อเนื่อง ควรจะมีการเปรียบเทียบ

2. ความตระหนักและจิตสำนึกไม่ใช่สิ่งที่จะสร้างขึ้นโดยง่าย ควรจะมีเครื่องมือเพื่อวัดผลอย่างเป็นรูปธรรมแทนการสัมภาษณ์ที่อาจจะลำเอียง และควรที่จะสำรวจกับบุคลากรคนอื่น ๆ ของสำนักทดสอบฯ ด้วย